

STROOM versnelling

ACTUALISATIE VAN HET ARNHEMSE CULTUURBELEID (2020)

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 3

1. Aanleiding 4

2. Terugblik 4

3. Actuele ontwikkelingen 5

4. Subsidiegebouw en randvoorwaarden 7

5. Conclusie en acties 8

Fotoverantwoording 11

Bijlage

- Subsidiegebouw Cultuur 12

- Beoordelingscriteria STROOM 15

VOORWOORD

Deze actualisatie van STROOM, het Arnhemse cultuurbeleid, is tot stand gekomen in een tijd waarin het coronavirus nog ver weg was. De crisis die de snelle verspreiding van het virus sindsdien heeft veroorzaakt, heeft in zeer korte tijd onze samenleving ingrijpend geraakt en de gevolgen zullen nog lang voelbaar zijn. Ook de culturele sector wordt op dit moment zwaar geraakt door de crisis. De overheden - rijk, provincies en gemeenten - werken nauw samen om de impact van deze crisis voor de culturele instellingen te beperken.

Cultuur is belangrijk voor ons, mensen, en voor de stad en onze samenleving als geheel. Kunst en cultuur verbinden, bieden troost, ontspanning en plezier, zijn leerzaam en helpen ons de wereld ons heen te begrijpen. Dit belang wordt juist nu, in een tijd waarin we een groot deel van het culturele aanbod moeten missen, goed gevoeld. Daarom blijven we investeren in een duurzame cultuursector. Het actualiseren van ons beleid is daar onderdeel van. We doen dit om goed aan te sluiten op het landelijke cultuurbeleid, de samenwerking in de cultuurregio 025 Arnhem Nijmegen en op de ontwikkeling in de wijken en verbinding met andere domeinen. De drie doelstellingen van STROOM blijven hierbij onverminderd van kracht.

Er is veel bereikt sinds de vaststelling van STROOM in 2012. Het Arnhems culturele landschap ziet echt anders uit. De Arnhemse keten werkt en is dynamisch, en er is meer ruimte en aandacht voor opkomend talent. Tegelijkertijd zien we dat de nieuwe aanwas van onderaf kwetsbaar is en de culturele sector voor een aantal dringende uitdagingen staat. Zo vragen de veranderende behoeften en gedrag van een nieuwe, divers samengestelde generatie publiek de nodige innovatie en samenwerking. Ook meer diversiteit in zowel de culturele organisaties zelf als in publiekssamenstelling en een eerlijke beloning van makers zijn belangrijke kwesties die op dit moment spelen in de sector.

Met deze actualisatie van het Arnhemse cultuurbeleid willen we de makers en de culturele organisaties in staat te stellen deze uitdagingen aan te gaan en zich nog krachtiger en diverser te manifesteren in de stad. We zorgen voor voldoende ruimte voor talent, nieuwe initiatieven en doorontwikkeling. De negen actiepunten die we in 2020 en 2021 gaan uitvoeren spitsen zich toe op onder andere versterking van het makersklimaat (voldoende speelplekken, ateliers en repetitie- en oefenruimten, een gezonde arbeidsmarkt), kunst in de openbare ruimte, de verbinding van cultuur en welzijn, cultuur in de wijken en de culturele samenwerking tussen Arnhem en Nijmegen (025). Op deze manier willen we kunst en cultuur nog meer laten bijdragen aan de sociaal-maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Arnhem.

Ik heb het volste vertrouwen dat we de huidige crisis gezamenlijk te boven komen.
Deze actualisatie van ons cultuurbeleid zorgt ervoor dat we, als betere tijden weer zijn aangebroken, opnieuw volop kunnen genieten van alle kunst en cultuur in onze stad.

Hans de Vroome
Wethouder Cultuur

April 2020

AANLEIDING

Arnhem is een creatieve en levendige stad met een zeer gevarieerd aanbod aan cultuur en evenementen, van amateur- tot (inter)nationaal niveau. Het is een stad van makers die zich kenmerkt door een innovatief klimaat. Onze culturele instellingen, makers en kunstenaars zijn belangrijk voor de stad: zij dragen bij aan de identiteit, eigenheid en dynamiek van de stad, wat ook regionaal en landelijk van betekenis is voor de aantrekkingskracht en het imago van Arnhem.

In het algemeen geldt dat steden met een creatief klimaat en een divers cultureel aanbod aantrekkelijker zijn om te wonen, werken en verblijven. Zij doen het economisch dan ook beter. Daarnaast zijn kunst en cultuur belangrijk voor het sociale klimaat en de leefbaarheid in de stad. Kunst en cultuur verbindt en verrijkt alle lagen van de Arnhemse samenleving en is inclusief. Dit geldt niet alleen voor de binnensteden maar ook op wijkniveau. Verschillende onderzoeken wijzen uit dat bewoners de leefbaarheid in woonwijken met kunst en cultuur een hogere waardering geven.

Er is kortom veel reden om te blijven investeren in kunst en cultuur in onze stad. Aan de basis hiervan staat de cultuurnota STROOM uit 2012: een langjarige visie op cultuur en cultuurbeleid in Arnhem. Maar cultuurbeleid is geen statisch gegeven; een snel veranderende omgeving en externe ontwikkelingen vragen om voortdurend anticiperen. De coronacrisis is een actueel voorbeeld van een ingrijpende ontwikkeling die grote gevolgen heeft en waar we meteen naar handelen. De nu voorliggende actualisatie heeft een langlopend perspectief. We actualiseren het beleid om zo aan te sluiten op ontwikkelingen die zich zowel landelijk voordoen (Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021 - 2024) als regionaal (cultuurregio 025 Arnhem Nijmegen) en lokaal (o.a. Van Wijken Weten). Hieruit komt een aantal acties naar voren die in 2020 en 2021 worden opgepakt.

TERUGBLIK

Sinds de vaststelling van STROOM in 2012 hebben zich tal van nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, zowel binnen als buiten de culturele sector. Dit heeft in 2016 geleid tot een tussenevaluatie van de nota zelf, met inbreng uit het culturele veld: Arnhem Stroomt Door. In 2015 en 2017 werd de subsidieregeling Programmatische Activiteiten Cultuur (PAC) geëvalueerd. Uit de evaluaties bleek dat de doelstellingen van STROOM onverminderd actueel en relevant waren, het bijbehorende subsidiegebouw geen ingrijpende wijzigingen nodig had en er geen knelpunten in de financiering bestonden. Op twee terreinen bleek een extra beleidsimpuls nodig te zijn om de doelstellingen verder te verwezenlijken: het makersklimaat in de stad en het stimuleren van verbindingen tussen cultuur en andere domeinen. We hebben hiervoor in de afgelopen jaren een aantal maatregelen genomen en als voorstellen separaat ter besluitvorming aan college en in een enkel geval aan de raad voorgelegd.

Zo zijn in 2018 de voormalige culturele subsidieregelingen PAC en Fonds Cultuur, en het economische Evenementenfonds samengevoegd in de nieuwe regeling Producties, Evenementen en Festivals. Dit heeft gezorgd voor samenhang en integraliteit binnen het culturele en economische domein. Om het makersklimaat in de stad te verbeteren, in het bijzonder de ondersteuning van beginnende en meer gevorderde makers en initiatieven, is in 2019 het platform Schakel025 opgericht. Doel is versterking van de culturele sector door een stevig, zelflerend netwerk op te bouwen.

In 2018 hebben we een Sectoranalyse Beeldende Kunst uitgevoerd en in 2019 is onderzoek gedaan naar de huisvesting van de culturele en creatieve sector. Uit beide onderzoeken is een aantal acties voortgekomen die momenteel worden uitgevoerd of nog uitgevoerd zullen worden (zie raadsbrieven: Sectoranalyse Beeldende Kunst en Onderzoek Huisvesting culturele en creatieve sector).

Bij deze evaluaties, maatregelen en onderzoeken zijn, afhankelijk van het onderwerp, telkens makers en instellingen, festival- en evenementenorganisatoren en andere partners betrokken.

Ook op dit moment hebben de drie doelstellingen van STROOM ruim draagvlak, zo blijkt uit onze relaties en contacten met de culturele partijen in de stad. Deze doelstellingen zijn:

- **Verbreding van cultuurbereik en participatie**. De toegankelijkheid en bereikbaarheid van kunst en cultuur in de breedte vergroten en daarmee actieve en passieve cultuur deelname stimuleren.
- **Versterking van de culturele infrastructuur**. Arnhem kent een complete keten educatie-productie-presentatie en een sterke infrastructuur in nagenoeg alle kunstvormen.
- **Profilering en vitalisering van het culturele klimaat**. Versterken en behouden van de toppositie die Arnhem heeft als cultuur- en creatieve stad.

Er zijn geen signalen uit het culturele veld ontvangen dat er momenteel behoefte is aan een uitvoerige herziening van ons beleid. We blijven de ontwikkeling en vernieuwing van ons culturele aanbod en de vele makers in de stad stimuleren, meer mensen in aanraking brengen met kunst en cultuur en meer mensen laten participeren. Wel zien wij de noodzaak tot een actualisatie van het beleid, in verband met ontwikkelingen die zich zowel landelijk als regionaal en lokaal voordoen. We gaan daarbij nu uit van het bestaande beleids- en financiële kader.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

Zoals gezegd vraagt cultuurbeleid om voortdurend anticiperen en reageren op ontwikkelingen, zowel binnen als buiten de sector zelf. Zo zijn in juni 2019 de uitgangspunten voor het nieuwe landelijke cultuurbeleid voor de periode 2021 – 2024 door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gepresenteerd. We lichten de belangrijkste ontwikkelingen kort toe en geven aan hoe wij hier lokaal invulling aan geven.

- De minister zet voor de periode 2021-2024 in op **verbreding en vernieuwing** van het aanbod en van de culturele basisinfrastructuur ('BIS') zodat die meer recht doet aan samenhang en diversiteit van het bestel en het publiek. Zo komt er onder meer ruimte voor andere genres als urban arts, ontwerp (waaronder mode), popmuziek en voor regionale musea. Cultuureducatie en participatie staan hoger op de agenda. Er komt in samenwerking met de stedelijke regio's een matchingsregeling verbreding en vernieuwing. Initiatieven die nog niet rijp zijn voor de BIS of fondsen en die bijdragen aan landelijke doelen worden gematcht.
  De inzet van het rijk sluit aan bij een van onze hoofddoelstellingen van STROOM: verbreding van cultuurbereik en -participatie. Onze bevolking (het 'publiek') verandert snel in samenstelling, waarmee ook wensen, behoeften en gedrag anders worden. Ook de manier waarop kunst en cultuur tot stand komt verandert snel. Traditionele scheidslijnen tussen disciplines en genres vervagen en er wordt meer gewerkt in interdisciplinaire samenwerkingen, met vernieuwende crossovers als resultaat. Dankzij onze flexibele subsidiebudgetten kunnen we hier op inspelen. Met deze budgetten stimuleren we een diverser en vernieuwender aanbod, dat beter aansluit bij het veranderend publiek. Zo stimuleren we in op een breder bereik van en deelname aan cultuur, ook onder doelgroepen als jongeren en mensen met een niet-westerse achtergrond.
  Wij zien dat op alle niveaus culturele instellingen zich met vraagstukken van relevantie en diversiteit bezighouden en wij zullen hier nadrukkelijk in ons beleid aandacht aan blijven geven. Ook de actuele planvorming rond de Lauwersgrachtalliantie (ver/nieuwbouw Stadstheater, met mogelijk inhuizen van Introdans en/of Oostpool) is een aanpassing van de huisvesting van podia en gezelschappen aan de veranderende wensen en gedrag van het publiek. Het is bovendien onderwerp in onze monitorgesprekken met de basis- en meerjarenvoorzieningen, het is een van de criteria waarop wij programmatische en projectsubsidies beoordelen en is onderdeel van de programma's van Schakel025 en de Cultuur Academy in Nijmegen (zie voor verdere uitleg pagina 6).

- Onze inzet op verbreding en vernieuwing geldt ook voor **cultuur op wijkniveau**. Uit verschillende onderzoeken naar de effecten van de inzet op cultuur in wijken blijkt dat het als katalysator op het persoonlijke en sociale vlak werkt. [1] Niet voor niets streeft Cultuur Netwerk Arnhem in haar missie naar verhoging van het 'bruto Arnhems geluk'. Cultuur geeft mensen de kans hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen en geeft bewoners inspiratie, een gezamenlijke verbeelding en zorgt voor meer onderling vertrouwen. Cultuur verbindt, brengt mensen bij elkaar en draagt bij aan de participatie van kwetsbare bewoners. De buurt wordt levendiger en leefbaarder, krijgt een beter imago, wordt interessanter voor (lokale) ondernemers. Dit leidt onder andere tot een toename van woontevredenheid en woningwaarde.
  De gemeentelijke kernorganisatie trekt gezamenlijk op met de Teams Leefomgeving als het gaat om cultuur in de wijken. Het mandaat en budget voor de Regeling Amateurkunst ligt sinds enige tijd bij de wijken, die daarmee dus zeggenschap hebben in de besluitvorming ten aanzien van amateurkunst. Daarnaast hebben we met een aantal culturele basisvoorzieningen nieuwe prestatieafspraken gemaakt om de culturele opdracht te integreren in breder sociaal-maatschappelijke en economische doelstellingen. We kijken daarbij nadrukkelijk hoe cultuur kan bijdragen aan andere (maatschappelijke) opgaven, zoals het terugdringen van laaggeletterdheid en de integratie van nieuwe Nederlanders. Dit is terug te zien in onder andere de programma's van Rozet, Musis & Stadstheater Arnhem en Museum Arnhem.

[1] 'De kracht van cultuur. Effectieve cultuurimpulsen in de wijk' www.nicis.nl.

- De culturele sector werkt, samen met de overheden, aan verbetering van de positie en beloning van makers met behulp van de **Fair Practice Code**, de **Code Diversiteit en Inclusie** en **de Governance Code Cultuur**. De Fair Practice Code is het meest ingrijpend: eerlijke beloning (fair pay) van makers is een langgekoesterde wens van de sector zelf en is door de bezuinigingen op het rijksbudget cultuur verder onder druk komen te staan. De uitvoering van fair pay kan echter grote gevolgen hebben voor culturele instellingen, bijvoorbeeld als zij nu nog niet volgens de CAO betalen. Hun personeelslasten zullen stijgen, terwijl er waarschijnlijk niet méér subsidie tegenover staat. Een kans die groot is gezien de voorgenomen korting op het budget van het landelijke Fonds Podiumkunsten, waar veel van deze instellingen subsidie uit ontvangen. Vooral voor instellingen in het zogeheten 'middensegment' kan dit verstrekkende gevolgen hebben, zoals minder kunnen produceren of presenteren. Voor de overheden is dit een belangrijk aandachtspunt de komende jaren, waarin zij gezamenlijk zullen optrekken. Het rijk stelt toepassing van genoemde codes als voorwaarde om voor rijkssubsidie in aanmerking te komen; aanvragers verklaren dat ze de drie codes onderschrijven met als principe: pas toe **én** leg uit. Voor grote meerjarige aanvragers bij de rijkscultuurfondsen geldt hetzelfde uitgangspunt. In Arnhem zijn genoemde codes vanaf 2021 een subsidievoorwaarde voor de basis-, meerjarenvoorzieningen (waaronder de rijksge subsidieerde instellingen) en aanvragers bij deelregeling drie (de 'artistieke regeling') van de subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals. Van hen verwachten wij dat zij (stapsgewijs) aangeven waar zij in 2021 staan en in 2024 zijn.

- Een derde belangrijke ontwikkeling is de nieuwe **samenwerking tussen rijk en regio's** in de totstandkoming van nieuw rijkscultuurbeleid en de samenstelling van de landelijke Basisinfrastructuur ('BIS') in 2021-2024. Arnhem, Nijmegen en provincie Gelderland hebben in verband hiermee hun krachten gebundeld met de culturele netwerken in beide steden (CNA en CNN) en samen in het najaar van 2018 het regioprofiel 025 Arnhem Nijmegen ingediend bij het ministerie van OCW.[2] Overheden en culturele net werken verklaren hierin de komende jaren te zullen werken aan verbreding en vernieuwing van het publieksbereik, de sector te versterken en de samenwerking verder uit te breiden. Onder andere door kennis meer te delen, de band met het onderwijs aan te halen en talent nog meer kans geven zich te ontwikkelen. Dit vindt zijn weerslag in tien proeftuinen, waar in 2019 en 2020 in wisselende coalities van overheden en instellingen aan wordt gewerkt. De proeftuin duurzame mode 025 wordt medegefinancierd door het ministerie van OCW.

[2] https://025arnhemnijmegen.nl/

Een kleine greep wat de versterkte samenwerking tot nu toe heeft opgeleverd:

- Cultuurplatform Schakel025 en Cultuur Academy in Nijmegen (scholing en ontwikkeling voor middenkader en staf culturele sector) hebben sinds 2020 een gezamenlijk jaarprogramma gemaakt en nodigen deelnemers uit, uit beide steden.
- Regionale Cultuur Monitor 025: het langjarig volgen van bezoek en deelname aan cultuur, in en tussen beide steden.
- Versterkte samenwerking tussen o.a. Musis en de Vereeniging (gezamenlijke programmeur klassieke muziek) en Luxor, Gigant en Doornroosje (Poppunt Gelderland). Deze zomer vond een eerste editie van het Nijmeegse filmfestival Go Short in Arnhem plaats, in samenwerking met Focus Filmtheater. Arnhemse culturele instellingen presenteerden zich tijdens de Nijmeegse Kunstnacht en vice versa.
- Gezamenlijke monitoring en afstemming subsidieprocedure BIS-gezelschappen (samen met provincie Gelderland).
- Arnhem en Nijmegen hebben sinds 2020 in grote mate een vergelijkbaar subsidie gebouw, inclusief een meerjarige subsidieregeling voor het culturele middenkader.

Voor de nieuwe BIS-periode geldt dat - nadat de aanvragen van de instellingen waren ingediend – de regio's begin 2020 is gevraagd te reflecteren op de BIS-aanvragen in hun eigen regio. Focus daarbij lag op de positie van de aanvrager in de regionale infrastructuur, de aansluiting van de aanvraag op het regioprofiel en de aansluiting van de aanvraag op ambities in de regio. De Raad voor Cultuur gebruikt deze reflectie als bron bij de beoordeling van de aanvragen ten aanzien van het punt geografische spreiding en regionale binding.

SUBSIDIEGEBOUW EN RANDVOORWAARDEN

Arnhem is een stad van makers. Talent wordt hier opgeleid, kan zich ontwikkelen, doorgroeien en professionaliseren. Of het nu gaat om toneel, dans, muziek, beeldende kunst, vormgeving of film en media: Arnhem kent talloze instellingen die zich inzetten voor educatie, productie en presentatie van kunst en cultuur. Zowel op amateur- als op nationaal topniveau en alles ertussen; lagen die elkaar voortdurend voeden en inspireren.

SUBSIDIEGEBOUW

Voor de werking van deze keten is het belangrijk dat deze in beweging blijft, dat er doorstroming en vernieuwing is. We koesteren onze gerenommeerde gezelschappen en verwelkomen nieuw opkomend talent. Daarom zetten we sinds de vaststelling van STROOM naast de begrotingssubsidies in op flexibele subsidiebudgetten, waaronder een stevig programmabudget en een opstartbudget 'Stroomversneller'. Dit heeft geleid tot een gelaagd subsidiegebouw dat zowel laagdrempelig is als groei stimuleert. De bijlage bevat een overzicht van het huidige subsidiegebouw en de criteria waarop subsidieaanvragen worden beoordeeld.

RANDVOORWAARDEN

Voor een gezond en levendig makersklimaat zijn ook een aantal randvoorwaarden belangrijk, zoals huisvesting (ateliers, repetitie- en oefenruimte) en een goede netwerk- en platformstructuur.

Schakel025

Dit nieuwe platform komt voort uit de tussenevaluatie van STROOM, toen behoefte bleek aan een netwerk voor kennisdeling over de zakelijke en organisatorische kant van werken in de kunst- en cultuursector. Doel is versterking van de culturele sector door een stevig, zelflerend netwerk op te bouwen. Er is immers al veel kennis, ervaring en expertise in de sector aanwezig, maar dit wordt tot nu toe slechts beperkt (meestal binnen het eigen werkveld) gedeeld, terwijl bijna iedereen met dezelfde vragen rondloopt. Schakel025 bestaat uit een website en een coördinator die vraag en aanbod (van busjes en oefenruimten tot fiscaal, financieel en juridisch advies) koppelt en workshops en spreekuren organiseert, onder andere om makers en initiatieven naar de landelijke en provinciale fondsen te begeleiden. Samenwerking met de Cultuur Academy in Nijmegen vindt plaats en wellicht samengaan is een toekomstige optie. Dit initiatief van Cultuur Netwerk Nijmegen richt zich op professionals in de cultuursector die zich in het kader van een leven lang keren verder willen ontwikkelen en professionaliseren, en elkaar daarbij willen helpen.

Huisvesting

Voor het actief bijdragen aan kunst en cultuur is de beschikking over (betaalbare) ruimte veelal een voorwaarde. Het rapport 'Huisvesting culturele en creatieve sector Arnhem', in 2019 in opdracht van de gemeente Arnhem door Bureau Buiten opgesteld, voorspelt een groot verwacht tekort van (betaalbare) huisvesting voor mensen werkzaam in de culturele- en creatieve sector. De praktijk laat een tekort zien - waarvan onder andere de wachtlijsten bij Stichting Atelierbeheer SLAK getuigen - en wekelijks melden zich bij de gemeente organisaties en makers uit de stad die op zoek zijn naar (werk)ruimte. Uit het genoemde rapport is een aantal acties voortgekomen die momenteel worden uitgevoerd of nog uitgevoerd zullen worden.

CONCLUSIE EN ACTIES

Het Arnhems culturele landschap ziet er acht jaar na vaststelling van STROOM echt anders uit. Vooral het flexibiliseren van het cultuurbudget met het instellen van de Stroomversneller en de subsidieregeling PAC (nu de deelregeling 'Artistieke producties en presentaties en artistieke festivals') hebben aantoonbaar groot effect gehad in de stad. Sommige instellingen die al langer meedraaiden zijn min of meer uit beeld verdwenen of in andere vorm doorgegaan. Er zijn daarnaast veel nieuwe initiatieven bijgekomen (o.a. tgECHO, Ruimtekoers, Mensen Zeggen Dingen, Gelders DOEK, Arnhemse Meisjes) en een aantal hiervan krijgt min of meer vaste grond onder de voeten (het 'middensegment'). Het is opvallend dat steeds meer ArtEZ-studenten er bewust voor kiezen in Arnhem te blijven, vooral theatermakers en -collectieven. Een van de redenen is dat Arnhem in vergelijking met het Westen van het land, nog relatief goedkope woon- en werkruimte kent (zij het vaak van tijdelijke aard). ArtEZ-studenten weten zich zowel binnen als buiten de stad te profileren en slagen erin om naast subsidie van de gemeente ook buiten de stad financiering te vinden voor hun activiteiten.

De Arnhemse keten werkt en is vitaal, maar vraagt ook blijvend aandacht. De nieuwe aanwas van onderaf is kwetsbaar en de culturele sector zoekt naar manieren om tegemoet te komen aan de behoeften en het gedrag van een nieuwe, divers samengestelde generatie publiek. Nu de overheden elkaar steeds beter weten te vinden in het gezamenlijk ondersteunen van talent, en ook het rijk het belang inziet van verbreding en vernieuwing in de kunst en cultuur, is dit het moment om de makers en de culturele organisaties in staat te stellen zich nog krachtiger en diverser te manifesteren in de stad. Niet in de laatste plaats om kunst en cultuur nog meer te kunnen inzetten voor de sociaal-maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkeling van Arnhem.

We willen een breed en divers cultureel aanbod dat beter aansluit bij de samenstelling en wensen van het (toekomstig) publiek, met aandacht voor nieuwe ontwikkelingen voortkomend uit de jongerencultuur, onder andere de urban arts: urban dance en hiphop, en audiovisuele en digitale uitingen. Voldoende speelplekken (kleinere theaterzalen), ateliers en repetitie- en oefenruimten horen daarbij. Ook een gezonde arbeidsmarkt in de culturele sector vinden wij belangrijk.

Willen we de huidige dynamiek en vernieuwing in de Arnhemse cultuursector bewaren en stimuleren, dan moet er blijvend ruimte zijn voor talent, nieuwe initiatieven en doorontwikkeling. Tegelijkertijd is duurzame ondersteuning van de gevestigde instellingen en infrastructuur nodig en gewenst. Dit zet het huidig cultuurbudget onder druk, zeker nu het principe van fair pay in werking treedt. Wil cultuur ook in de toekomst kunnen bijdragen aan het persoonlijk welzijn van de inwoners van en bezoekers aan Arnhem, en willen we cultuur blijven inzetten voor zowel de levendigheid als de leefbaarheid van de stad, dan moet in de komende twee jaar bezien worden of het huidige programmabudget toereikend is. Een investering in cultuur levert immers in meerdere opzichten veel op voor de stad.
Om het huidige creatieve en culturele klimaat in de stad te stimuleren en te versterken, zetten we de volgende acties in gang:

ACTIES 2020 - 2021

1. Meer geld naar de makers

Om een extra impuls te geven aan het makersklimaat en daarmee ook het middensegment te versterken, voeren we een geringe verschuiving door in de huidige cultuurbegroting. We geven hiermee uitvoering aan het eerder genomen besluit bij de tussenevaluatie van het cultuurbeleid Arnhem stroomt door. We rekenen twee achtereenvolgende jaren (2021 en 2022) 0,5% minder accres door in de subsidies van de basisvoorzieningen.[3] Dit bedrag, ca. € 100.000, zetten wij vervolgens in ten behoeve van het stimuleren van het makersklimaat (inclusief activiteiten).
Dit is in lijn met de constatering die al bij de totstandkoming van de cultuurnota werd gedaan, namelijk dat een relatief groot deel (ca. 80 %) van het cultuurbudget 'vast' zit in de subsidies voor de basisvoorzieningen, wat de doorstroming en ruimte voor vernieuwing van onderaf beperkt. Ook in de tussenevaluatie Arnhem Stroomt door uit 2016 kwam deze onevenwichtigheid opnieuw naar voren.

2. Infrastructuur speelplekken podiumkunsten

We laten in 2020 een quick scan uitvoeren naar de infrastructuur podiumkunsten (met name voor toneel en dans). De kleinere vlakke vloertheaters in Arnhem zijn belangrijke speelplekken voor opkomend talent. Zij brengen laagdrempelig aanbod en er kan betaalbaar worden opgetreden of gerepeteerd. Podia als de kleine zaal van het Stadstheater, Posttheater, Theater aan de Rijn, Huis Oostpool, Huis van Puck, Theater de Leeuw, en Theater Het Hof werken wisselend samen en als zij een positie hebben in het subsidiegebouw, is deze niet eenduidig.

[3] Dit onder voorbehoud dat de raad bij de begrotingsbehandelingen in de komende 2 jaar besluit minimaal 0,5% accres toe te kennen.

We willen inventariseren hoe deze infrastructuur voor de kleinere gezelschappen en makers functioneert: Waar en hoe wordt samengewerkt? Zijn er lacunes of is er overlap in speel- en repetitieruimte? Kan de infrastructuur wellicht efficiënter georganiseerd worden? En welke positie kunnen de vlakkevloerpodia het beste innemen in ons subsidiegebouw? Uiteraard betrekken we hier ook het traject rond de Lauwergrachtalliantie bij (ver/nieuwbouw Stadstheater, met mogelijk inhuizen van Introdans en/of Oostpool). We bekijken op welke wijze vanuit de alliantie bijgedragen kan worden aan presentatie- en repetitievoorzieningen voor kleinere gezelschappen en individuele podiumkustenaars.

3. Opdrachtenbeleid / Kunst in de openbare ruimte

Voor het creatieve profiel van Arnhem is de zichtbaarheid van kunst in de openbare ruimte een belangrijk element. Kunstenaars en vormgevers willen op hun beurt graag hun werk in de stad laten zien. Het mes snijdt dus aan twee kanten. We ontwikkelen in 2020 een nieuw kader voor kunst in de openbare ruimte. Het kader behelst:

1. Hoe om te gaan met onderhoud van de bestaande collectie kunst in de openbare ruimte. Hiervoor is in 2019 een meerjarenonderhoudsplan gemaakt.
2. Hoe om te gaan met kunstopdrachten: het realiseren van nieuw werk.

Doel van het uitvoeringskader is het waarborgen van een artistiek en kwalitatief hoogwaardige collectie beeldende kunst in de openbare ruimte door middel van het standaardiseren van processen met betrekking tot kunstopdrachten. Het kader zorgt voor kwaliteitsbewaking en voor meer grip op het huidige beheer en onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte.

4. Cultuur in de wijken

Bewoners van Arnhem moeten ook dicht bij huis actief aan kunst en cultuur kunnen deelnemen. Daarom vragen wij méér dan voorheen van de basisvoorzieningen (zoals Rozet, Musis & Stadstheater Arnhem en Museum Arnhem), de (amateur)kunstorganisaties en van de basisscholen om de verbinding met de wijk aan te gaan. Bij het landelijke cultuureducatieprogramma 'Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024' komen meer mogelijkheden voor scholen om de verbinding met de directe omgeving te realiseren. De scholen hebben hierin zelf de regie. Daar waar het om culturele activiteiten in de wijk gaat is het van belang dat (amateur) kunstorganisaties dit doen in afstemming of partnerschap met de gemeentelijke Teams Leefomgeving. Daarnaast is huisvesting (oefenruimtes voor culturele organisaties en makers) een belangrijke voorwaarde om kunst en cultuur daadwerkelijk dichterbij te brengen. Met de Teams Leefomgeving kijken we hoe meer fysieke ruimte gerealiseerd kan worden ten bate van culturele en creatieve instellingen en makers (o.a. amateurkunst) in de wijk, maar ook voor maatschappelijke organisaties.

5. Verbinding cultuur en welzijn

Meedoen aan kunst- en cultuuractiviteiten heeft een positief effect op het welzijn en welbevinden van mensen. Om die reden zoeken we naar manieren waarop kunst en cultuur kunnen bijdragen aan andere dan strikt culturele beleidsdoelstellingen. In 2020 vindt de herijking van de welzijnsopdracht plaats met een focus op preventie. Programma's zoals 'Age Friendly Cultural Cities' laten zien hoe ouderen door middel van het actief deelnemen aan kunst- en cultuuractiviteiten mee blijven doen in de samenleving en minder in sociaal isolement raken. Ook de samenwerking tussen cultuur en jongerenwerk bij Willemeen (jongerencentrum en poppodium in één) is een goed voorbeeld waar meerdere beleidsdoelen elkaar kunnen versterken. We gaan - mede in het kader van de herijking van de welzijnsopdracht - bekijken waar we meer (mogelijke) verbindingen tussen cultuur en welzijn kunnen realiseren.

6. Meerjarenvoorzieningen

Meerjarenvoorzieningen ontvangen voor een periode van vier jaar subsidie om een bepaalde functie in de stad uit te voeren. Anders dan bij de basisvoorzieningen ligt niet structureel vast wie welke functie ('ondersteuning productie' of 'profilering') uitoefent; dit kan in principe om de vier jaar wijzigen. Voor instellingen die gevestigd zijn in Arnhem, als basis- of meerjarenvoorziening zijn opgenomen in STROOM, en door het Rijk worden opgenomen in de landelijke basisinfrastructuur 2021 - 2024, geldt dat zij voor de komende 4 jaar worden medegefinancierd (zie voor een overzicht van de huidige meerjarenvoorzieningen de bijlage). Formeel is er dus enige mate van doorstroming mogelijk in deze categorie, in de praktijk zijn er echter nauwelijks mutaties. We gaan de functies in de komende vier jaar actief monitoren. We bekijken hoe functies in de stad worden belegd, of de huidige functies nog relevant zijn, en of er behoefte is aan een andere een semi-structurele functie in de stad, zoals bijvoorbeeld een presentatiefunctie. We gebruiken bij deze analyse de al eerder gemaakte Sectoranalyse Beeldende Kunst en de voorgestelde quick scan naar de infrastructuur podiumkunsten.

7. Samenwerking cultuurregio 025 Arnhem Nijmegen (025)

De cultuurnetwerken van Arnhem (CNA) en Nijmegen (CNN) en de colleges van de gemeenten Arnhem en Nijmegen en de provincie Gelderland hebben recent ingestemd met een voorstel voor de vervolgfase van de culturele samenwerking tussen Arnhem en Nijmegen (025). Gekozen is voor een lichte en flexibele organisatiestructuur, met een stuurgroep, halfjaarlijks bestuurlijk overleg en een (nieuwe) inhoudelijke aanjaagfunctie: de 025-makelaar.

Doel is een sterke cultuurregio die aantrekkelijk is voor talent en voor een groeiend publiek vanuit zowel de regio als daarbuiten. Een regio die in haar cultuursector investeert en tegelijk de (inter)nationale betekenis ervan versterkt met landelijke gelden, van publieke en private fondsen en van OCW. In deze vervolgfase ligt de nadruk op de doorontwikkeling en aanscherping van het profiel, de samenwerking binnen de bestaande proeftuinen, de ontwikkeling van nieuwe samenwerkingsinitiatieven, en verbreding naar de achterban in de cultuursector en naar de regio. Ook de aansluiting op het rijksbeleid in de nieuwe kunstenplanperiode staat hoog op de agenda. De gemeente Arnhem stelt hiervoor - evenals de gemeente Nijmegen, provincie Gelderland en de gezamenlijke cultuurnetwerken - in 2020 en 2021 jaarlijks € 25.000 beschikbaar.

8. Codes Fair Practice, Diversiteit & Inclusie en Governance

Wij vragen met ingang van 2021 aan de basis- en meerjarenvoorzieningen en de aanvragers van deelregeling 3 (de 'artistieke regeling') de Governance Code Cultuur en Fair Practice Code te onderschrijven en fair pay toe te passen (pas toe èn leg uit). Ook vragen wij ze de Code Diversiteit & Inclusie te onderschrijven. Dit is geen vrijblijvend verzoek: aanvragers moeten duidelijk in hun plannen aangeven hoe zij concreet invulling gaan geven - al dan niet stapsgewijs - aan de codes, zowel in het publieksbereik, in de programmering als binnen de eigen organisatie.

9. Huisvesting als fundament voor een gezonde culturele sector

Het beschikken over (betaalbare) ruimte is veelal een voorwaarde om bij te kunnen dragen aan kunst en cultuur in de stad. Gezien de grote vraag naar ruimte en de schaarste aan maatschappelijk vastgoed is een actieve rol van de gemeente gewenst om de culturele en creatieve sector in Arnhem te kunnen (blijven) huisvesten. Als gemeentelijk vastgoed vrijkomt en we achten een culturele/maatschappelijke invulling kansrijk en financieel haalbaar, dan zullen wij deze invulling trachten te realiseren.

FOTOVERANTWOORDING

Cover:	Jip de Jonge
Pagina 3 en 5:	Eva Broekema
Pagina 6:	Jessie Kamp
Pagina 7, 12 en 14:	Stef van Oosterhout
Pagina 8:	Valerie Spanjers

BIJLAGE

SUBSIDIEGEBOUW CULTUUR (A) EN BEOORDELINGSCRITERIA STROOM (B)

A. Subsidiegebouw Cultuur

Het subsidiegebouw Cultuur is zó ingericht dat het doorstroming, ontwikkeling en professionalisering mogelijk maakt. Nieuwkomers kunnen (zeer) laagdrempelig instappen via de Stroomversneller en zich met de deelregelingen van de subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals stapsgewijs verder ontwikkelen.

Naar aanleiding van de tussenevaluatie van Stroom, de recente evaluatie van de subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals, maar ook aanscherping van de Regeling amateurkunst en de Stroomversneller is een aantal wijzigingen doorgevoerd. Deze zijn separaat aan college en raad voorgelegd. Het subsidiegebouw Cultuur ziet er momenteel als volgt uit:

WAT	VOOR WIE	HOE
Basisvoorzieningen Cultuur	Instellingen die essentieel zijn voor de stad omdat zij de basis vormen van de culturele infrastructuur - veelal zijn zij de enigen die een bepaalde functie vervullen. Geen doorstroming. Musis & Stadstheater, Rozet, Museum Arnhem, Luxor Live, Focus Filmtheater, Gelders Archief.	- Meerjarige subsidierelatie. Veel zekerheid voor organisaties. - Het budget wordt begroot in de meerjarenbegroting van de gemeente. Dit bedraagt jaarlijks € 20.500.000.

Meerjarenvoor-zieningen Cultuur	Voor het uitoefenen van functies die de gemeente dusdanig belangrijk vindt voor de stad dat voor meerdere jaren (in de regel 4 jaar) wordt gefinancierd. Weinig doorstroming. Het gaat om: - Instellingen die makers en kunstenaars faciliteren: Huis van Puck, Jacobiberg, Plaatsmaken, SLAK. - Instellingen die (landelijk) van belang zijn in de profilering van Arnhem als cultuurstad: de rijksgezelschappen (Het Gelders Orkest, Introdans, Toneelgroep Oostpool), productiehuis De Nieuwe Oost (Generale Oost en Wintertuin) en Sonsbeek/State of Fashion. - Daarnaast zijn het Posttheater en Willemeen, dat naast zijn functie als jongeren centrum ook een cultuuropdracht uitvoert, een meerjarenvoorziening.	- Meerjarige subsidierelatie. Veel zekerheid voor organisaties. - Het budget wordt begroot in de meerjarenbegroting van de gemeente. Dit bedraagt jaarlijks € 2.1000.000
Artistieke producties, presentaties en festivals **'Deelregeling 3' van subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals.**	Subsidie voor artistieke programma's (producties en/of presentaties). Voormalige PAC-regeling. Tweejarige regeling op grond waarvan het college telkens voor een periode van twee jaar (en indien daartoe aanleiding is voor vier jaar) subsidies toekent voor artistieke activiteiten in Arnhem. *Subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals - Gemeente Arnhem*	- Tot maximaal € 60.000 per jaar - Subsidie bedraagt maximaal 75% van de kosten. - Relatief veel doorstroom/kansen voor nieuwe initiatieven, maar ook voor bestaande initiatieven. - Subsidieaanvraag bevat een meerjarig programma. - Subsidieplafond wordt per twee jaar vastgesteld. - Voor 2021 en 2022 € 700.000 per jaar. - Beoordeling doo externe adviescommissie
Culturele producties en presentaties en culturele festivals **'Deelregeling 2' van subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals.**	Voor incidentele culturele projecten en activiteiten voor zowel amateurkunst als professioneel. *Subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals - Gemeente Arnhem*	- Tot € 10.000. - Subsidie bedraagt maximaal 75% van de kosten. - Relatief veel doorstroom/kansen voor nieuwe initiatieven. - Afgebakende subsidieaanvraag. - Subsidieplafond wordt per jaar vastgesteld. - Voor 2020 € 188.179 en 2021 € 200.224. Interne adviescommissie beoordeelt de subsidieaanvragen.

Stroomversneller Cultuur	Voor beginnende, nieuwe initiatieven, veelal niet ervaren subsidieaanvragers. Kleine opstartsubsidies voor initiatieven met potentie voor de stad. *Stroomversneller*	- Tot € 3.000. - Opstartsubsidie - aanjagende functie. - Laagdrempelig. - Is geïntegreerd in platform Schakel025, wordt uitgevoerd door de coördinator van Schakel025. - Budget wordt jaarlijks vastgesteld. - Dit bedraagt in 2020 € 40.000
Amateurkunstregeling	Regeling voor instellingen in de amateurkunst. *Subsidieregeling Amateurkunst - Gemeente Arnhem*	- Maximaal € 4.500 per jaar subsidie. - Bedoeld om instellingen voor amateurkunst te ondersteunen. - Budget en mandaat is ondergebracht bij de wijken. Uitvoering van de regeling door de kern-organisatie in opdracht van de tlo's. - Subsidieplafond wordt jaarlijkse vastgesteld. Dit bedraagt in 2020 € 158.775.

Toelichting

- Deelregeling 2, Culturele producties en presentaties en culturele festivals is vanaf 2020 opengesteld voor individuele makers met een eigen professionele beroepspraktijk binnen de kunsten.
- Er zijn aparte subsidies voor publieksevenementen: regeling 1a en 1b van de subsidie-regeling Producties, Evenementen en Festivals. Hier geldt geen beoordeling op artistieke kwaliteit. Het gaat hier om een beschikbaar bedrag van € 364.000 voor 2020. Subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals - Gemeente Arnhem

- Het budget voor de Stroomversneller is aangepast met een scherpere omschrijving van de doelgroep: de Stroomversneller richt zich uitsluitend op (ver)nieuwe(nde) initiatieven van organisaties of makers die minder dan acht jaar in de culturele sector actief zijn. De regeling is bedoeld om hen op weg te helpen. Van organisaties en makers die langer dan acht jaar actief zijn mag redelijkerwijs verwacht worden dat zij de weg weten te vinden naar andere subsidies en fondsen. Gevestigde instellingen met nieuwe initiatieven kunnen daardoor niet meer aanvragen. Dit was voorheen nog wel mogelijk.

B. Beoordelingscriteria cultuurbeleid Stroom

Bij de vaststelling van Stroom zijn de volgende criteria vastgesteld waarop de aanvragen van basis- en meerjarenvoorzieningen worden beoordeeld, evenals de aanvragen voor een aantal deelregelingen van de 'Subsidieregeling Producties, Evenementen en Festivals'.

1. Kwaliteit

Kernbegrippen voor de beoordeling van kwaliteit zijn vakmanschap, zeggingskracht en oorspronkelijkheid. Aandacht voor de actualiteit en actuele ontwikkelingen ("wat speelt er in de stad"). Het gaat niet uitsluitend om bewezen kwaliteit, voortkomend uit eerder opgedane ervaring, maar ook om potentiële kwaliteit. Bij de functie 'presentatie' (voor podia) worden de kwaliteit van het programmeringsprofiel en de achterliggende visie hierop bedoeld.

2. Meerwaarde van de activiteiten voor de stad

Inhoud: De activiteiten zijn van toegevoegde waarde op het bestaande aanbod; zij dragen bij aan de pluriformiteit en diversiteit van het totale aanbod in de stad.

Publiek: Gerealiseerd en geschat bereik in aantallen (gerelateerd aan het soort activiteit of doelgroep) en/of onder nieuwe doelgroepen. Daarnaast dient de aanvrager zich aantoonbaar in te spannen om activiteiten gericht onder de aandacht van het publiek te brengen. Dit wordt beschreven in een publiciteits- en marketingplan waarvoor een bijpassend deel van het budget wordt ingezet.

Vernieuwing: De activiteiten dragen bij aan de ontwikkeling binnen kunstdisciplines of tussen verschillende disciplines (multidisciplinariteit, cross-overs).

3. Cultureel ondernemerschap

Het succes van een cultureel ondernemer wordt behalve door de kwaliteit van de activiteiten ook bepaald door het kunnen beheren, organiseren en vermarkten ervan. Dit komt tot uitdrukking in:
a) de kwaliteit van de bedrijfsvoering, specifiek het vermogen om kostenefficiënt te werken;
b) de balans tussen kosten en opbrengsten (inclusief verdienvermogen). We doelen hiermee enerzijds op het innoverend vermogen om financieel draagvlak te verwerven (o.a. het aanboren van externe financieringsmogelijkheden als fondsenwerving en crowdfunding) en anderzijds op het innoverend vermogen maatschappelijk draagvlak te verwerven. Dit komt tot uitdrukking in onder meer het aantal vrijwilligers, 'vrienden-van', of andere vormen van verbinding en betrokkenheid tussen publiek en organisatie (anders dan het kwantitatieve publieksbereik van betreffende activiteiten).

4. Samenwerking

Het uitbouwen van partnerschap: samenwerken over de grenzen van de eigen organisatie heen. Partnerschap geldt niet alleen binnen de cultuursector, maar ook daarbuiten. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Inhoudelijke samenwerking met andere Arnhemse culturele makers, instellingen en/of andere partijen.
- Bedrijfsmatige samenwerking: efficiënte organisatie van het aanbod door middel van bedrijfsmatige samenwerking met andere Arnhemse (culturele) instellingen, bijvoorbeeld op het gebied van marketing, personeel, diensten.

made in [Arnhem]